

Оригинални научни рад

Марко П. АТЛАГИЋ*

Филозофски факултет Универзитета у Приштини

Александар И. МАРТИНОВИЋ**

Правни факултет Нови Сад

ОКТОБАРСКИ ПРЕВРАТ У СРБИЈИ – 5. ОКТОБРА 2000. ГОДИНЕ***

Апстракт: У раду се говори о разбијању СРЈ и агресији НАТО пакта на СРЈ 1999. године. Наглашава се завршни чин тога плана, а то је свргавање са власти легално изабраног председника СРЈ Слободана Милошевића. Режијери Петог октобра били су далеко изван земље, а то су САД, Енглеска и ЕУ (Немачка). У раду је дата посебна позорност организацији „Отпор“, који је вођен, финансиран и инструментализован изван наше земље. На септембарским изборима 2000. године није победио др Војислав Коштуница, а Слободан Милошевић није изгубио те изборе, јер други круг избора није одржан. Тада је извршен преврат, на власт је дошао ДОС (Демократска опозиција Србије), улицом а не изборима. Пети октобар 2000. године био је други највећи ударац модерном српском парламентаризму (први је био завођење диктатуре краља Александра). Наглашене су последице петооктобарских догађаја по грађане Србије, које су биле далекосежне и разарајуће.

Кључне речи: Милошевић, Пети октобар, преврат, ДОС, „Отпор“.

На крилима народној славља збој њада Слободана Милошевића, које се њраничило са њијансијом, Србију је, у јајми за влашћу, самлео сѡамједо несѡручних, ѡрамзивих и бахајих људи, уображених лидера фикѡивних сѡранака, самѡроѡлашених екѡерајѡа, ѡолусвејѡа свих калидара и ѡрофила, који је себе ѡромовисаѡ у револуѡионарне ѡобеднике, а државу и све у држави за своје ѡѡоце и ѡлен.

Дајана Џонстон

У геополитичком прегруписавању на глобалном нивоу, разбијањем СФРЈ и НАТО агресијом на СРЈ, реализован је тек део стратешког плана САД и ЕУ у реализацији својих планираних интереса на Балкану ка даљем

* редовни професор, atlagicmarko@gmail.com

** доцент, amartinovic101@mpn.gov.rs

*** Рад је резултат истраживања у оквиру научно-истраживачког пројекта III 47023 „Косово и Метохија између националног идентитета и евроинтеграција“, који финансира Министарство за просвету, науку и технолошки развој Републике Србије.

продору на Исток (Вукадиновић, 1989), а посебно према Русији.¹ У СРЈ завршница тог зацртаног плана представља, поред осталог, и свргавање уличним пучем легално изабране власти у Србији 2000. године и довођење марионетског режима (Вуковић 2001: 213–234). То је изведено 5. октобра 2000. године. Идејни планери били су далеко од очију јавности, а њихова продужена рука у Србији била је Демократска опозиција Србије (ДОС). За свргавање легално изабране власти, САД су из свог буџета обезбедиле 70 милиона долара. То је био само део цене издаје националних и државних интереса своје земље.

Пуних 10 година пре октобарског преврата било је у знаку сталне борбе опозиције да освоји власт. Пошто није могла парламентарним изборима, опозиција се одлучила на ванпарламентарни начин борбе, углавном штрајковима и демонстрацијама (Апостоловски 2011: 1). Народ није могао нормално да живи јер је земља била исцрпљена ратом и економским санкцијама. Србија је била у колапсу, а последице НАТО бомбардовања биле су видљиве на сваком кораку. Тој рашомонијади једнако су придонели и власт и опозиција. Под диригентном палицом Запада опозиција стално митингује по Србији. ДОС је просипао „демократију“ народу. Уочи септембарских избора 2000. године широм Србије одјекивао је поклич „Готов је! Готов је!“. Наравно, мислили су на Милошевића. Демонстранти су лупали у шерпе свако вече, у свим градовима, посебно за време ТВ Дневника, затим у бубњеве, ограде мостова, дували су у шиштаљке, писали графите, блокирали саобраћајнице. Међутим, та њихова работа није имала никаквог ефекта. Демонстранти су захтевали „демократију“ и „људска права“, а не побољшање живота, јер су им тако наредили њихово господари са Запада – Милошевић мора да оде са власти како би дошло до „крупних друштвених промена“.

Опозициони лидери обијали су прагове врата туђих земаља и тражили помоћ и на тај начин радили против интереса властите земље. У таквој

1 Данашња глобализација се дефинише као најбољи период у развоју људског друштва. Прошашћу социјалистичког система, биполарни однос снага је престао да постоји, учинивши Запад неоспорним господаром света. Економска, политичка, културна и војна доминација Запада је тотална и тоталитарна из ових разлога: 1) Базирана је на профитно оријентисаној западној рационалности, која производи најнеправичније односе у историји и односи око 50 милиона жртава годишње; 2) На светском нивоу доводи до екстремне концентрације богатства мањине на једној страни и геноцидног сиромаштва на другој; 3) Западне земље узимају себи највећи део светских богатстава; 4) Западне транснационалне корпорације и финансијске институције подржане најјачим војним естаблишментом свих времена контролишу тржиште и тако држе неразвијене у покорности; 5) Западне земље праве савезе и бране своје интересе сталним војним и паравојним интервенцијама, медијском пропагандом и демонизацијом; 6) Пошто у свету данас нема равнотеже, Запад може и чини шта год хоће, без икаквих правила и одговорности; 7) Запад контролише главне токове електронских комуникација; 8) Преко васпитања и образовања западне силе стварају главнину властитих популација, емоционално некомплетних личности, несензибилних на питања осталих.

ситуацији царевала је мафија, тајкуни и шверцери. Зато је велики број младих људи напустио земљу у потрази за бољом егзистенцијом.

Најзначајнију улогу у стварању расположења за свргавање Слободана Милошевића код народа је имао политички покрет „Отпор“. То је покрет који је инициран, организован, финансиран, инструментализован и вођен од стране САД, Енглеске и Немачке и разних невладиних организација, али са истим задатком. Американци су у почетку ишли преко Студентске уније која је изнедрила „Отпор“, а хтели су да се непослушност режиму прошири на све слојеве друштва у Србији. Знали су да само општедруштвени отпор према режиму може довести до пада Слободана Милошевића. Значајно је напоменути да је америчка администрација водила разговоре са лидерима ДОС-а још 1998. године, како би у Србији обезбедила механизме смене Слободана Милошевића. Те механизме су нашли у невладиним организацијама и неким медијским кућама, али и неким културним и друштвеним институцијама. „Отпор“ се држао упута који су дељени у другим земљама, као што су Чехословачка и Пољска (Оташевић 2013: 1), уз непроцењиву инострану помоћ (НЕД, УСАИД, ИРИ и других)². У рушење легално изабране власти у Србији укључио се и *Дојче Веле*, који је слао неограничене количине папира за штампане медије наклењене ДОС-у. Исто тако, обезбеђено је на стотине тона папира за налепнице „Готов је!“, десетине хиљада црних мајица са знаком отпора (стиснута песница) и десетине хиљада спрејева за писање графита, тоне брошура са пропагандним материјалом, огроман број компјутера за активисте „Отпора“ и друго. „Отпор“ је добијао и велику количину мобилних и сателитских телефона. Своју мрежу „Отпор“ је разапео свуда по Србији. Исто тако програм радио Б92 могао се, преко ВВС-ја, чути у најудаљенијим местима у свету. Западни инструктори обучавали су „отпораше“ како да сруше Слободана Милошевића. У ту сврху одржавали су курсеве у Будимпешти, и у „братској“ Црној Гори, зато што су упоредно подржавали Мила Ђукановића да одцепи Црну Гору како би постала самостална држава.

Чланови „Отпора“ враћали су се у Србију са пуном коферима и врећама пара. Није мали број активиста „Отпора“ који су у том послу видели могућност стицања великог материјалног богатства. У позадини петооктобарских збивања био је план САД, Енглеске и Немачке да се свргне актуелна власт, како би се остварио њихов доминантни утицај у Србији и на Балкану. Зато су им захтеви опозиције у Србији послужили као оправдање за све оно што су чинили Србији, а те затеве су издиктирале у ствари САД.

У време НАТО агресије на СРЈ 1999. године лидер српске опозиције и председник Демократске странке др Зоран Ђинђић склонио се из Србије

2 „Отпор је имао значајну улогу у организовању побуне и свргавања власти у Србији (2000), Грузији (2003), Украјини (2004), Азербејдану (2005), Киргизији (2005), Белорусији, Узбекистану и Таџикистану (2005–2006). Види: *Полиџика*, 21. 12. 2013, стр. 1.

у иностранство и отуда је тражио да НАТО настави бомбардовање Србије све док не падне „режим Слободана Милошевића“. Њему се придружио и Срђа Поповић,³ адвокат, који је и потписао један такав документ (Врзић 2011). Тај издајник српског народа описао је Србију као „*anus mundi*“, а Србија је за њега оно што се налази у „*anusu*“. Несумњиво да је адвокат Срђа Поповић био ауторасист. Њима се придружио јеш један Срђа Поповић (млађи).⁴ Бомбардовање је настављено и завршено, а Слободан Милошевић је остао на власти. Наставио је да се бори за државу Србију, показујући да неће дати „веру за вечеру“. Због тога ће он бити уклоњен са председничког места са претњом да ће „свако и убудуће проћи овако у свету ако покуша да се супростави доларској колонизацији и покуша да се бори за националне и државне интересе своје земље“. Немачка је помогла рушење Милошевића преко програмâ: „Енергија за мир“, „Мир 1 и 2“, „Путеви за мир“, „Здравство и школство за мир“. Ову новчану помоћ добијали су само градови у којима је опозиција била на власти. Најбољи пример је град Чачак са опозиционим лидером Велимиром Илићем.⁵

Стварању услова за смену Милошевића у Србији значајно су придонели и медији својом пропагандом. Новинари, како инострани тако и домаћи, без имало достојанства и духа своје професије, писали су по налогу својих газда на Западу најгнусније лажи о Србији, српском народу и Слободану Милошевићу. Зато су наши новинари били богато плаћени и корумпирани. Медији су разарали политички систем и служили су интересима САД и другим западним силама. Американци су добро изучили да су тзв. независни медији и невладине организације ти који ће обарати власт у типованим земљама.

3 Срђа Поповић (1937–2013), правник и адвокат. После доласка на власт Слободана Милошевића постао је његов највећи противник. Покренуо је 1990. године недељник *Време*. Заговарао је бомбардовање своје земље. Заједно са писцем Мирком Ковачем, Маргарет Тачер, Збигњевем Бжежинским, Џорџом Соросем и многим другим душеглавцима потписао је захтев САД да се бомбардује Србија још септембра 1993. године.

4 Срђа Поповић (1. 2. 1973) био је један од оснивача политичке организације „Отпор“. Њему се приписује да је творац слогана „Готов је!“. Неко време био је саветник Зорана Ђинђића за екологију. Данас се поуздано зна да је он један од оперативаца ЦИА, који (за Америку) брзо и ефикасно уклања непослушне власти широм света. Добио је задатак да руши Виктора Орбана и Александра Вучића, као „главне Путинове савезнике на Балкану“. Извршио је директор Центра за примењене ненасилне акције и стратегије (ЦАНВАС). Сарадник је приватне америчке обавештајне фирме „Стратфор“. Одиграо је кључну улогу у већини обојених револуција. Назван је „професионални смењивач режима“. Пружио је подршку и антиорбановској опозицији у Мађарској.

5 Велимир Илић (1971), политичар и предузетник. Био је члан СПО (Српског покрета обнове). Касније је основао своју странку Нова Србија чији је председник. Данас се странка распала јер је извршила задатак, који је добио од западних сила. Био је министар у Влади републике Србије задужен за инфраструктуру, а затим за капиталне инвестиције. Био је народни посланик ДОС-а у савезном парламенту СРЈ, као и народни посланик у Скупштини НРС. Често се дружио са људима сумњивих особина. Познат је по изјави: „Крадуцајте, а не крадите на велико“.

Важност медија у промени друштвених односа изразио је и Јанек Куроњ 1989. године у Варшави, када је рекао: „Када бих морао да бирам између контроле тајне полиције и телевизије, изабрао бих телевизију“. Национална служба за демократију (НЗД) помагала је програме изградње демократије у Србији још од 1998. године заједно са Сорос фондацијом. НЗД је опремала новинаре и ТВ станице штампарском опремом и радио-одашиљачима. Посебна средства су добили, поред осталих, новине *Наша борба*, *Време*, *Данас*, те *Радио Б92*, *СТВ Нејојин*, *АНЕМ* и новинска агенција *БЕТА*. Слали су младе новинаре на семинаре у САД. Запад није питао колико кошта рушење Милошевића у Србији. Слао је огромне количине новца само да се учини државни удар. Новац није ишао преко рачуна, него у готовини у врећама. Зоран Ђинђић је са Владимиром Вукосављевићем Кезом преузео вреће пара на граници са Босном и Херцеговином. За 5. октобар новац је стигао код Зорана Ђинђића, а он га је делио према заслугама страначким првацима тадашње опозиције и другима који су спроводили његову политику.

Док се у Србији одвијала редовна процедура за избор председника СРЈ, Запад је одлучио да, уз помоћ лидера ДОС-а, прекине изборне активности и 5. октобра демонстранте из целе Србије изведе на улице Београда. Сценариј је био као онај када је срушен Чаушеску у Румунији, како би се доказало да је Слободан Милошевић „диктатор“. Међутим, није било никаквих сукоба, јер су војска и полиција завршили посао. Тога дана запаљени су дом Народне скупштине Републике Србије и РТС. У згради Скупштине запаљен је велики број књига непроцењиве библиотечке вредности, скупocene слике, скупштински намештај и други вредни предмети. Украдено је око 100 слика изузетне вредности, а враћено их је око 50. Враћене су Пикасове слике „Глава коња“, „Чаша“ и „Бокал“. Чак су запаљени скупштински протоколи из 1868. године. Исто тако, запаљен је одређени број гласачких листића. Заузимање и паљење зграде НСРС било је организовано са више стотина активних и бивших војника у дослуху са специјалном јединицом МУП-а Србије (Marsden 2000). Ово тврђење њиховој кључној улози у заузимању зграде НСРС потврдио је и *The New York Times* (Sal 2000). О томе говори и изјава Велимира Илића, који каже: „Основали смо тим младих професионалаца, паравојних јединица југославенске армије и младих полицајаца и то смо кординирали са најелитнијим јединицама полиције Министарства унутрашњих послова Београда. Прикључили су нам се стручњаци борилачких вештина и професионални боксери“ (Sal 2000). Сам Зоран Ђинђић је у једном интервјуу рекао да у случају сукоба 5. октобра 1999. године „не би остао жив Милошевић, нити његови социјалисти по градовима. Све би их побили“ (Ивановић 2004: 1–330).

Огромну улогу у рушењу Милошевића дали су и бројни чланову СПС-а, који су му радили иза леђа, односно играли су на обе стране. О томе је писала

Милена Арежина у својој књизи.⁶ Књигу је послала у Хаг Милошевићу са поспратном писмом у којем је, поред осталог, писало: „Ви изборе нисте изгубили, нити их је Коштуница добио, већ су дириговано прекинути, чистом злоупотребом овлашћења. Савезна изборна комисија је фалсификатом прогласила Војислава Коштуницу за председника СРЈ. Ви сте насилно остали без имунитета и на тај начин су отворена врата за изручење у Хаг. Јер како би Вас иначе одвели“ (Булатовић 2013: 120).

Значајно је напоменути да је међу учесницима пуча био највећи број оних људи који су мислили добро Србији и српском народу, а данас су баш они доживели највеће разочарење. Они нису хтели палити дом Народне скупштине Републике Србије, нису желели да се из зграде Скупштине краду вредне ствари, нису желели да Србијом влада мафија, нису хтели да се захтеви Запада послушно изувршавају на штету Србије. Они се нису надали да ће се спровести пљачкашка приватизација под окриљем САД и ЕУ. Највећи број демонстраната није знао да је Хашки трибунал највећа правна, политичка и цивилизацијска наказа, коју је могла изњедрити међународна заједница. Поготово нису знали да ће бити осуђени само Срби и да је тај суд заправо наставак НАТО бомбардовања Србије.

После 5. октобра криминалци су уведени у власт односно политику. На то је упозоравао, поред осталих, и Зоран Мијатовић, заменик начелника ресора Државне безбедности Републике Србије, у изјави за Хашки трибунал од 4. априла 2007. године: „[...] рекао сам и Вељи Илићу, молим вас, криминалце сте увели у политику господине Вељо, Ви и Вук Драшковић, то је чињеница“ (Ивановић 2004).

САД и ЕУ су новој власти у Србији (ДОС-у) обећали да ће јој помоћи да после 5. октобра уклони сваког ко би покушао таласати новонасталу политичку ситуацију или буде сметао новој власти. Први се на удару нашао проф. др Војислав Шешељ. Зоран Ђинђић је посебно тражио од својих европских налогодаваца да склоне проф. др Војислава Шешеља. Клечао је пред хашком тужитељком Карлом дел Понте молећи да „склоне Шешеља из Србије“. ДОС је морао да помогне НАТО алијанси да стекне оправдање за бомбардовање Србије тако што ће испоручити свог првог ратног председника Слободана Милошевића у Хаг, на исценирани судски процес. Хашки трибунал је постао продужена рука НАТО алијансе и бомбардовања Србије. За САД и ЕЗ није било довољно бомбардовати Србију, увести јој

6 Милена Арежина (1955), правник, судија, председница Привредног суда Београд и члан Савезне изборне комисија на изборима у септембру 2000. године. Правни факултет завршила је у Београду 1978, а правосудни испит 1990. године. Смењена је са функције председника Привредног суда у Београду 6. октобра 1999. године под налетом „револуционара“ у петооктобарском пучу. Аутор је књиге *Ноћ њереваре дан издаје* која је објављена 2004. године у Београду.

драконске економске и политичке санкције, одсећи део њене територије, већ је требало и „доказати тзв. пресудама Хашког трибунала ду су Срби били злочинци. Жеља је била да се српски народ натера да верује да је то све за-служио“ (Џонстон 2005: 322).

После 5. октобра држава није функционисала, само су се отимале функције. Институције власти отимале су се силом. У ту сврху формирани су „кризни штабови“, које је могао свако да формира и упада у институције. Настала је општа пљачка друштвене и државне имовине и незабележена грабеж свега и свачега. Све што је друг Тито створио, Слободан Милошевић сачувао, уништила је досовска власт, а Александар Вучић⁷ почиње успешно обнову тотално уништене земље. Многи досовци су наоружани упадали у установе, банке, судове и друга јавна предузећа и насилно их преузимали. Прави господар Србије била је мафија. Она је држала све конце у рукама. Сам Ђинђић морао је вршити преговоре са мафојом јер му је она помогла да дође на власт. Ђинђић и његова мафија били су повезани са организованим криминалом. О томе су говорили Марко Ницовић и Војислав Шешељ (Шешељ 2015: 1; Ивановић 2004). О досовцима су лоше мислили и њихови наредбодавци. То најбоље идуструје разговор између Весли Кларка и Хавијера Солане.

„Солана: Гледам ове из Владе Србије и, искрено да ти кажем, гаде ми се, пошто су обични полтрони и улизице.

Кларк: Какве су жене Београђанке, ти си често у посети Београду?

Солана: За време владавине Милошевића Србија је била запуштена. Али жене су им много лепе. После доласка демократа на власт ситуација се променила. За смешне паре можете да имате и најлешше жене. У неким министарствима Владе Србије секретарице су најчешће најлешше лепотице, које су спремне за 500 долара да проведу ноћ са странцима....

Кларк: Ти, изгледа, имаш велико искуство у тој области.

Солана: Даћу ти број телефона човека који има све што треба. Има ту глумица, естрадних звезда, крем српске престонице“ (Курир 2008).

Србију је 5. октобра 2000. године задесила трагедија од које ће се опорављати десетине година. Циљ је режисера Петог октобра био опљачкати народ. Један од активних учесника 5. октобра и „Отпора“ Маријан Ристичевић, који је хапшен два пута као отпораш, каже:

„Ми смо желели промене, политичке, економске. Желели смо тржишну економију и демократију, а добили смо монополе и криминал. Корупиција је појела државу и институције. Испало је да су нам ДОС-ове вође причали бајке, да би себи

7 У Републици Србији првих 20 година 21. века ће се делити на два периода: период пре доласка Александра Вучића на власт, а то је време економског и друштвеног уништења земље, која је доведена до банкрота, и време после доласка Вучића на власт, а то је време опоравка и убрзане модернизације Републике Србије.

подигли дворце. Народ је остао на улици, док су се они уваљивали у станчуге, свилу и кадифу. Од милион људи који су подржавали 5. октобар, сад 990.000 не би све то поновили“ (*Експрес* 2017).

Прљави новац је преко досовског демократског режима опран пљачкашком приватизацијом. Крај те трагедије тешко је наслутити. Енергију су трошили да изврше налоге Хашког трибунала. Ловљени су осумњичени Срби и испоручивани Хашком трибуналу. Пре предаје Трибуналу били би понижавани они и њихове породице. Српски народ доживео понижење као никада у историји. То је личило на хапшење Јевреја у време Адолфа Хитлера. Карла Дел Понте је рекла: „Сетила сам се како ми је Ђинђић говорио да ће за добро своје земље и њеног народа изручити Милошевића Хагу, чак буде ли присиљен и отети га. Сетила сам се Ђинђићевог гласног смеха, када је рекао: Дајте ми једну милијарду и ваш је“ (*Весџи* 2012).

Слободана Милошевића су ухапсили, а на Видовдан 28. јуна 2001. године киднаповали из Централног затвора и за 5 милиона долара продали Хашком трибуналу. Поред Ђинђића и многих других, главни актер био је Чедомир Јовановић,⁸ један од навећих разбијача Србије (залагао се за независно шиптарско Косово). Ово изручење Слободана Милошевића Хашком трибуналу на Видовдан је једна од две највеће мрље у историји српског народа. Они који су изручили Милошевића Хашком трибуналу ставили су себе на стуб срама са којег их никад нитко више скинути неће. Српски народ им то неће никада опростити.

Иначе, Хашки трибунал осим што је чисто политички суд, он је и нелегалан, јер га је основао нелегалан орган – Савет безбедности УН-а уместо Генералне скупштине УН-а. Показао се као правна наказа, тамо се судило само Србима. Пресуде тог квазисуда су оправдање за НАТО бомбардовање Србије. Тај суд је, после 2000. године, брука и за српски народ јер је

8 Чедомир Јовановић, један од актера „Отпора“ и изручења Слободана Милошевића Хашком трибуналу. Био је члан ДС, а касније је основао своју Либерално демократску странку. Посећивао је шефа земунског клана Душана Спасојевића док је био у притвору у Окружном затвору у Београду због отмице Мишковића. Бивши директор РТС-а Драгољуб Милановић изјавио је „Чеда није био једном у посети Спасојевићу, већ 60 пута, готово сваки дан. Душан му је давао паре и пола килограма кокаина сваке недеље“ Види: *Информер* 29. 4, Београд 2016, стр. 4. Он је за *Печай*, 26. 10. 2012, изјавио: „Републичка власт је третирао и још увек третира Војводину на покварен начин, те због тога Војводини треба дати пуни суверенитет и признати је као независну државу“. Међутим, Албин Куртин је изјавио да би „волио да председник Владе Р. Србије буде Чедомир Јовановић или Жарко Кораћ, јер једино они признају независно Косово“. Види: *Политика*, 14. 6. 2016, стр. 4. Чедомир Јовановић и његова Демократско либерална партија је пропала политика оних који су нас бомбардовали 1999. године и извршили агресију, а изгубио је сваку заштиту после америчких избора и доласка на власт Трампа, јер је спољнополитички приступ те земље постао рационалнији. Види: *Вечерње новости*, 5. 11. Београд 2016, стр. 16.

досовско руководство Србије било на услузи Хашком суду. Чак је власт хватала јатаке оптуђеника и судила им.

Народ се разочарао, не само у досовску власт, него и у Запад. Учесници 5. окћобра нису ни сањали да ће их досовска власт оставити без посла и будућности. У њиховим главама одзвонава: ми смо бирали оне који ће представљати Србију у Европи, а не Европу у Србији. Данас засигурно можемо констатовати да је Милошевић био гигант у односу на досовске марионетске власти. Зоран Ђинђић као вођа ДОС-а почео је тако што је служио Западу, био је на челу преврата против Милошевића, као такав постао је незгодан сведок за Запад који је извршио тајни пуч. Он је испоручио Милошевића Хашком трибуналу. У интервјуу немачком листу *Шпйил* Ђинђић је, по писању београдске *Полићике* од 2001. године, изјавио: „Када сам био у опозицији, ЕУ је обећала три милијарде марака у кешу за збацивање Милошевића. Где су оне сада. [...] Шокиран сам фарсом о западној моћи. Не могу нашем становништву говорити о помоћи Запада, коју не видимо да стиже“ (*Полићика* 2001). Досовски властодршци су обесмислили живот у Србији, довели су државу до банкрота.

ДОС није био дорастао задатку, односно није био спреман да решава друштвена, политичка и економска питања земље. Према томе 5. окћобар 2000. године био је једна изгубљена битка за Србију. То је један од најцрњих датума у историји Србије. Пети окћобар 2000. године је један од навећих удараца парламентарној демократији у новијој историји Србије, јер др Војислав Коштуница није победио на изборима, а Милошевић није изгубио, зато што другог круга избора није ни било. Власт је освојена улицом. Од „Отпора“ је остала само песница која стиска хрпу долара. Дакле, „Отпор“ је мртав, а остали су само они који жестоко држе опљачкане новчанице од народа. У Србији се потврдило правило да они који улицом дођу на власт, никада улицом неће отићи.

ЛИТЕРАТУРА

- Апостоловски 2011: А. Апостоловски. „Ненасилни борац“. *Полићика*, 3. 12, Београд.
- Антонић 2010: С. Антонић. „Два размишљања о 5. окћобру. *Нова срјска ѿолићичка мисао*, 5. 10, Београд.
- Арежина 2004: М. Арежина. *Ноћ ѿреваре дан издаје*. Београд.
- Бујошевић–Радовановић 2000: Д. Бујошевић – И. Радовановић. 5. окћобар 24 сатта ѿреварта. Београд.
- Весћи 2012: „Дајте ми милијарду и ваш је“. *Вести*, 20. 8, Београд.
- Вечерње новостии 2017: „Припреме за 5. окћобар трајале су много раније учесталим контактом српске опозиције са државницима кључних светских сила“. *Вечерње новостии*, 8. 10, Београд.
- Вечерње новостии 2010: „Ватра из „Отпора“. *Вечерње новостии*, 5. 10, Београд.

- Вечерње новосици* 2016: *Вечерње новосици*, 5. 11, Београд.
- Врзић 2011: Никола Врзић. „Срђа Поповић пацифиста са бомбама“. *Печай*, 1. 4, Београд.
- Вукадиновић 1978: Радован Вукадиновић. *Основе теорије Међународних односа и развој политике*. Загреб: Школска књига.
- Ивановић 2004: Ж. Ивановић. *Зоран Ђинђић у раљама мафије*. Београд.
- Експрес* 2007: Маријан Ристићевић: „Ne bih ponovio to isto“. <<https://www.ekspres.net/tema/izjave-socijalista-i-dos-a-ovo-su-rekli-o-5-oktobru-17-godina-posle>>. [11. 12. 2018].
- Коштуница 2010: В. Коштуница. „Народ није хтео овакву власт“. *Вечерње новосици*, 5. 10. 2010. Београд.
- Курир* 2008: *Курир*, 1. јул, Београд.
- Marsden 2000: Chris Marsden. How the West organised Milosevic's downfall. <*World Socialist Web Site*. <https://www.wsws.org/en/articles/2000/10/yugo-o13.html>>. [11. 12. 2018].
- Марковић 2000: Ж. Марковић. „Да ли је национализам натољен крвљу“. *The New York Times*. 25. 10.
- Оташевић 2013: А. Оташевић. „Како је финансиран КОНВОС“. *Политика*. 21. 12.
- Печай* 2016: *Печай*, 26. 10, Београд.
- Политика* 2009: „Апел за враћање слика однетих 5. октобра“, *Политика* 5. 7, Београд.
- Политика* 2001: *Политика*, 15. 7, Београд.
- Политика* 2016: *Политика*, 14. 9, Београд.
- Sal 2000: Vi Karota Sal. „Prisustvo u Jugoslaviji“. *The New York Times*, 9. 10, New York.
- Сотировић 2010: В. Сотировић. „Џон од Солзберија и „Петооктобарски преврат“. *Нова српска слободарска мисао*, 30. 5. 2010.
- Таблоид 2018: „Како је бивши отпораш постао тајкун од покрадених донација“ *Таблоид*, бр. 420, 17. 8, Београд.
- Шешељ 2015: В. Шешељ. „Постји огроман број доказа да је Ђинђић био криминалац“. *Правда*, 12. 3, Београд.

Marko P. ATLAGIĆ

Aleksandar I. MARTINOVIĆ

OCTOBER OVERTHROW IN SERBIA – THE 5TH OF OCTOBER 2000

SUMMARY

With breakup of Yugoslavia and NATO aggression against FRY in 1999 aims of the USA and EU (Germany) strategic plan were achieved, especially in terms of their interests in Balkans and further breakthrough towards East.

Final act of overthrow of legally elected authorities in Serbia and installation of marionette regime, which happened on the 5th of October 2000. Plan-makers were outside of FRY, but the executor was DOS (Democratic opposition of Serbia). Chanting “He is finished” reverberated like battle chant shortly before the elections in September 2000.

Demonstrators were throbbing at pots, drums and bridge’s fences, were blowing whistles, were writing graffiti, were blocking roads, but without effects. Thus, leaders of opposition sought help abroad.

The political movement of “Otpor” (Resistance) played an important role in Milošević’s overthrow. ‘Otpor’ was organized, financed and led by USA, England and Germany. USA and Germany’s plan overthrow actual leadership in Serbia in order to achieve dominant influence and the Balkans was the background of October events. During NATO aggression against Serbia and Montenegro, leader of Serbian opposition Zoran Djindjić fled from Serbia and found shelter abroad from where he advocating the continuation of NATO bombing until Milošević’s overthrow, Srđja Popovic, an attorney who signed one similar document, joined him as well.

On the other hand, West did not ask how much it would cost to overthrow Milošević, and PH.D. Zoran Djindjić was receiving money. While the regular procedure for presidential election was going on in Serbia, West decided to stop it by helping the leaders of opposition. Demonstrators were taken out to the streets of Belgrade on the 5th of October 2000. Serbian Parliament was burned. Huge number of ballot paper was burned as well. Thus, it was impossible to determine the right result of elections. Rolling in dust, DOS came to power having no program for the country. USA and the EU promised help in getting rid of all those who tried to endanger DOS leadership, like PH.D. prof. Vojislav Šešelj. “Move Šešelj from Serbia” Zoran Djindjić requested on his knees before Karla Del Ponte, former ICTY prosecutor. According to Karla Del Ponte, Zoran Djindjić said he would extradite Milošević for the benefit of his country and his people. And, in case of emergency, even kidnap him, adding “give me another billion and he is yours”.

However, DOS was not capable to solve political problems and October the 5th remained only a lost battle for Serbia. “Otpor” destroyed Serbia by mugging privatization. Just an ideological symbol, clenched fist – clenched bunch of dollars – that is what remained from “Otpor”.

Key words: Milošević, the 5th of October, overthrow, DOS, “Otpor”.